

בעזה"ש"ת

דברי תורה

מאת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ליל ב' דחנוכה

שנת תשס"ט לפ"ק

יוצא לאור ע"י

מכון מעדני מלך וויען

גליון תקל"ט

להשיג אצל
מכון מעדני מלך וויען

185 Wilson St.
Brooklyn N.Y. 11211
718.388.1751.#117

דברי תורה

בליל ב' דחנוכה תשס"ט לפ"ק

אבל צאמת יש צזה עוד דצריס צגו,
דהנה צתשו' צית יצחק (אוי"ח
סימן קי) הקשה אמאי הוצרכו לנס,
הא לא היה דבר ודאי שטימאוו
היוונים את השמנים, אלא ספק
טומאה כיון שמשמשו צכל הדצריס.
והרי העזרה דינו כרשות הרציס
(פסחים יט.), וספק טומאה צרשות
הרציס טהור, ואס כן יכוליס היו
להשתמש צכל השמנים. וכן הציא
קושיא זו צשו"ת מהר"ש ענגל (צפמיחה
לח"ד) צשס צעל הדצרי חיים ז"ל.

והגב צצית יצחק שס כתצ ליישב,
דספק טומאה צרשות הרציס
טהור ילפינן מקוטה (חולין ט:), ולכן
תלוי מה נקרא רשות היחיד ורשות
הרציס לענין סוטה, ומה דלא נקרא
רשות הרציס צסוטה לא היו רשות
הרציס לענין ספק טומאה. ומצואר
צראשונים (גדה ה:) צאשה שחצרותיה

ואחר כן צאו צניך לדציר ציתך,
ופינו את היכלך, וטהרו את
מקדשך, והדליקו נרות צחצרות
קדשך, וקצעו שמונת ימי חנוכה
אלו. ויש להצין שינוי הלשונית, שצאו
'לדציר ציתך', ופינו את 'היכלך',
וטהרו את 'מקדשך', והדליקו נרות
'צחצרות קדשך'. ונראה דהנה צגמרא
(שבת כא:) איתא, שכשנכנסו יוונים
להיכל, טימאוו כל השמנים שציהיכל,
וכשצורה מלכות צית חשמונאי
ונחמוס, צדקו ולא מצאו אלא פך
אחד של שמן שהיה מונח צחותמו
של כהן גדול וכו' ע"ש. וצגליון
הש"ס להגרעק"א ציין עלה דצרי
הרמצ"ס (ה' צית הצחירה ה-ח)
שהשמנים היו צעורה צלשכת שמניא
ע"ש. וצפשוטו צא לעורר על מה
שאמרו, וטימאוו כל השמנים שציהיכל,
שזה לא היה צהיכל אלא צלשכת
השמנים.

צעי שימור דכתיב משמרת תרומותי, אלא כריך שיהא צרי לו שהן טהורין, ואי לאו אסור להקריבן ע"כ. ואם כן לשיטת הרמב"ן בקדשים שנאמר זהם שימור, לא מהני ספק טומאה ברשות הרבים לטהר, דמכל מקום אינו משומר, ואם כן אי אפשר לטהר שמן קדשים בספק טומאה ברשות הרבים. אצל מהתוס' משמע דגם לענין קדשים אמרינן כלל זה.

אבל באמת יש להעיר עוד, ממה שעלה ונסתפק במנחת חינוך (מנחה רסג אות ל"ד), דדין זה לחלק בין רשות הרבים לרשות היחיד הוא דוקא בטומאה, אצל באיסורין הרי ספיקא דאורייתא לחומרא גם ברשות הרבים, וספק ספיקא מותרת גם ברשות היחיד. ומעתה מה דינו של כהן וגזיר לענין ספק טומאה ברשות הרבים, אי נימא כיון דטהור גמור הוא מותר לטמא עצמו לכתחלה בספק מת ברשות הרבים, כמו כל ספיקא דרבנן לקולא, או נימא אף שהוא טהור, מכל מקום לענין הלואו הרי הוא כשאר איסורין, וספיקא דאורייתא לחומרא. וכן איני מסתפק לענין טומאת מקדש וקדשיו או לענין תרומה וכו', אם נטמא בספק טומאה ברשות הרבים

נושאות אותה במטה דמטמא מעת לעת. והקשו דהוי ליה תלתא, והוי רשות הרבים דספיקו טהור. וכחצו הרמב"ן והרשב"א והר"ן ללא מקרי רשות הרבים אלא בג' אנשים, אצל נשים אפילו מאה אחד דמיין, דרשות היחיד מסוטה גמרינן, דאין סתירה אלא באיש אחד, אצל ציש שם שני נשים הוי סתירה, דאין שתי נשים מתייחדות עם איש אחד ע"ש. אם כן הוא הדין למאה עכו"ם הוי רשות היחיד לטומאה, דאסור להתייחד גם כשיש שם הרבה עכו"ם. ואם כן צעת שבאו היוונים להיכל, לא היו נמנאים בעזרה ישראלים, ודינו כרשות היחיד ע"כ. וכן כתב בהגהת מהרש"ם לספר אורחות חיים.

והנה במהר"ש ענגל שם העיר, מגמרא (חולין ז:) בטמא ששחט בזמקדשין, וליחא קמן דנשייליה אי נגע בצצר, דשחיטתו פסולה. והקשו בתוס' דאע"ג דעזרה רשות הרבים היא, והיה לנו לטהר כאן מספק, לא דמי לשאר ספק טומאה ברשות הרבים, משום דרוצ פעמים לא יוכל להזהר מליגע ע"כ. וברמב"ן שם כתב דאין הקושיא כלום, דזמקדשים צכהאי גוונא לאו בספק דיינין דהא

אזלינן לחומרא. (וממה שלא תיראו כן החוס' והרמז'ין חולין שם, לכאורה נראה דגם לגבי האיסורין אמרינן ספק טומאה ברשות הרבים טהורה).

אמנם ראיתי מובא בשם ספר צתי כהונה (ח"א בחלק בית ועד סימן א') שכתב לתרץ, שהשמנים היו אז בהיכל, וזה היו רשות היחיד, ולכן אמרו טימאו כל השמנים 'שבהיכל', ולא אמרו שבמקדש, וכן תירץ בצית יצחק שם. ולפי זה צריכין לומר שעל פי קיצה שינו אז מקום השמנים, וקודם שנכנסו היוונים הכניסו הכל להיכל, ושפיר נטמאו כל השמנים, כדין ספק טומאה ברשות היחיד, ונשאר רק פך שמן אחד שלא נטמא.

ובערתה כאשר נכנסו ישראל אחר שנלחו להיוונים, ובאו חזרה לבית המקדש, באו בניך 'לדביר ביתך', היינו הכניסה להעזרה, ומשם לא פינו דבר מחשש טומאה, דהוי רק ספק טומאה בעזרה דטהור, ושזו נכנסו להיכל, 'ופינו את היכלך', שמשם הוצרכו לפנות הכל משום ספק טומאה, וזוה טיהרו את 'מקדשך', כל המקדש, כי העזרה טהורה עלי פינוי כדין ספק טומאה ברשות הרבים, וההיכל פינוי מכל ספק טומאה.

שהוא טהור, אם יהיה לו היטר ליכנס למקדש, ולאכול קדשים ותרומה, דככל האיסורים ספיקא דאורייתא לחומרא מן התורה וכו' ע"ש.

ובהערות שם ציין לז"ח (ברכות יט: בחוד"ה ורוב) דפשיטא ליה דכהן אסור ליטמא לספק טומאה ברשות הרבים, דלענין איסורין ספיקא לחומרא, וכן כתב באחיעזר ח"ג סימן ס"ה אות ו' ע"ש. ואי נימא הכי, אם כן אחי שפיר צפשיטות מה שאמרו בגמרא שטמא צמוקדשין פסולה, אף דהוי ספק טומאה בעזרה ברשות הרבים, דכיון דלנו דנים לגבי איסורין להקריב קדשים טמאים, בזה אמרינן ספיקא דאורייתא לחומרא, גם צספק טומאה ברשות הרבים. - וממילא אחי שפיר מה שחשבו כל השמנים לטמאים מחמת ספק, הגם דספק טומאה בעזרה הוי כספק טומאה ברשות הרבים דטהור, היינו רק כאשר לנו דנים אם יכולים השמנים לטמא דבר אחר, אמרינן שהם טהורים, אבל להשתמש בהם צקודש, שיש איסור לשהות טומאה צמקדש, וכמבואר צרמז"ם (ה' ציאת המקדש ג-כ), אין להשתמש צשמן שספק נטמא, דלגבי האיסור של טומאת מקדש וקדשיו

להוסיף, כי צאמת לצם היה מהסס, אם זכו צאמת ציום הראשון לשמן טהור, דיתכן שהיה צהפך טומאת היסט. ואם כי לדינא טהור הוא, דספק טומאה צעורה טהורה, מכל מקום יתכן שצמאיאות נטמא. אבל כאשר ראו שהתנוסס מזה אחר כך נס צבעה ימים, ואין השראת השכינה על דבר טמא, ולא יתכן שממנה יתהוה נס, בזה נתגלה שצאמת מצאו שמן טהור, וגם יום הראשון הדליקו צטהרה.

ולבן מתחלה הדליקו נרות צבחרות קדשך, שחששו לספק טומאה צעורה, אבל כאשר ראו אחר כך הנס, הרי זה לסימן שאף על פי שמשמשו בכל, נשאר כך זה משומר מעיניהם ולא הסיטו אותם, ולכן קצעו שמונת ימי חנוכה, שהצבעה ימי נס שלאחריו העידו על הנס של מציאת הפך. וזה שאמר נתתה ליראין נס להתנוסס, שמנס של מציאת הפך נתעוררו עוד נסים, מפני 'קושט' סלה, שיתברר להם בזה האמת שלא היה צהפך שמצאו שום נדוד טומאה, ואין צו אפילו נדוד של ספק טומאה.

וראיתי עוד צשם ספר פנים מסצירות ליישב הקושיא,

והנה צמוס' הקשו על הפך שמן שמצאו מונח צחותמו של כהן גדול, דלמא נטמא צהיסט, אם כבר גזרו על הנכרים להיות כוצים (נדה לד.) ע"ש. ואולי יש לומר דאותו פך שמן מצאו צלשכת שמויא, ולא צהיכל, וכיון דספק טומאה צעורה טהור, דינו כשמן טהור, וממנה נעשה הנס לשמונת ימים. — וצוה יש לומר, מה שלא הדליקו צהיכל, אלא צחוץ צהחצר, ונראה דחששו לספקו של מנחת חינוך, דהא דספק טומאה צרשות הרצים טהור היינו רק שהשמן אקרי טהור, אבל להכניסו צפנים צההיכל יש איסורא להשהות טומאה צהיכל, וספיקא צאיסורא לחומרא, על כן כיון שכשרה ההדלקה גם צחוץ, הדליקו הגרות צבחרות קדשך.

ובסיים וקצעו שמונת ימי חנוכה אלו, דידוע קושיית הצית יוסף (סימן תר"ע) דציום הראשון לא היה נס, שהרי היה להם שמן טהור להדליק ע"ש. ויש שפירשו דיום ראשון עושין זכר על מציאת הפך עצמו. וצחתם סופר כתב לפרש, נתתה ליראין נס להתנוסס (תהלים ס-ו), שנתן להם נס חדא צמציאת הפך, וממנה התנוסס הנס עוד צבעה ימים. ויש

איך נטמאו השמנים מספק, הלא ספק
 טומאה ברשות הרבים טהור, על פי
 מה שזידדו התוס' (סוטה כח: ד"ה
 מכאן) שלילה נחשב לעולם כרשות
 היחיד שספיקו טמא, והציאו ראייה
 ממשנה (טהרות ח-ג) כל שעבר עליו
 הלילה או מקצתו ספיקו טמא. ומאחר
 שזלילה נחשב כרשות היחיד, וכאשר
 שלטו היוונים צירושלים צודאי נכנסו
 להיכל גם זלילה, על כן השמן היה
 טמא מספק ע"כ.

ויש לרמז זאת בקרא, כי אתה תאיר
 נרי ה' אלקי יגיה חשכי (תהלים
 יח-כט), שרומז על נס דחנוכה,
 שהקב"ה האיר לנו הנרות בעשיית
 הנס דשמן, שעל ידם נוכל להדליק
 המנורה. ואם תאמר למה הוצרכו לנס,
 הלא גם שאר השמנים טהורים, דספק
 טומאה בעזרה טהור, אצל ה' אלקי
 יגיה חשכי, עזור זמן של הלילה שאז
 דינו כרשות היחיד, עזור זה הוצרך
 ה' להגיה ולהאיר הנרות צדרך נס.

